

הבעה בעל פה בסוגות שונות-

מקורות מזדמנים לימי אלול ותשרי

ימי אלול וימי תשרי נועלים שנה עברית ופוחחים שנה חדשה ומה יפה יותר מלפתוח במשפט: " **תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה**". הימים הם ימים של חשבון נפש, של סליחות, של התבוננות פנימה במעשינו, בהווייתנו במכלול המרכיבים של זהותנו. לפניכם הצעה של מבחר טקסטים ומקורות שמזמנים לנו בשיעורי עברית ובשיעורי חינוך מפגש עם הלשון הכתובה הפיוטית, הנרגשת והטעונה במשלבי שפה שאינם שכיחים בשפה היומיומית. ניתן באמצעות החומרים ללמד ולחזק מיומנויות של הבעה בעל פה להתאימן לרמות שונות של תלמידים. החומרים מזמנים עיסוק בקריאה בקול, בהרחבת אוצר המילים והמשמעים תוך לימוד המיומנות של חיפוש מידע במילון, בדיווח בעל פה, בטיעון ובדיון.

בקובץ שלפניכם תמצאו את המקורות הבאים:

- אנא אלי שיר חסידי
- מתוך תפילת ראש השנה לשחרית ולמנחה
- סתיו יהודי – אברהם חלפי
- שיר יום כיפור- יהודה עמיחי
- שיר האסיף – נעמי שמר
- מתוך תפילת "אבינו מלכנו" הנאמרת בסוף יום הכיפורים

מאמר לכיתות ט'

- הימים הנוראים / זמן להתחדשות דניאל הרטמן "ישראל היום" אוקטובר 2011
http://heb.hartman.org.il/SHINews_View.asp?Article_Id=370&Cat_Id=241&Cat_Type=SHINews
- סיכום והצגת דברים בעל פה על מלחמת יום הכיפורים או על קרב מסויים.
בספרי הלימוד בעברית משולבים גם "[על חטא שחטאנו](#)" (מילה טובה 1 עמ' 263) ישנן כיתות שיכולות להתמודד עם "ונתנה תקף" ופיוטי סליחות רבים- יש לתאם כמובן גם מורי תרבות ישראל כדי למנוע כפילויות ואולי לעבוד במשותף על הדגשים שונים הייחודיים לכל תחום.
בהצלחה ועבודה נעימה, עדה מאורי

אנא אלי / שיר חסידי

אנא אלי,
עשה אותי כלי לשליחותך.
במקום שבו מקננת שנאה,
תן לי לזרוע אהבה.
במקום שבו עלבון- סליחה.
במקום שבו חושך- אור.
במקום שבו עצב- שמחה.
אדון עולם.

אנא אלי,
עשה אותי כלי לשליחותך.
עשה שלא אתאווה כל כך
להיות מנוחם למנחם.
עשה שלא אתאווה כל כך
להיות מובן אלא מבין.
עשה שלא אתאווה כל כך
להיות אהוב אלא אוהב.

אנא אלי,
עשה אותי כלי לשליחותך.
אלוהים תן לי את השלווה
להשלים עם שאינו יכול לשנות.
אנא תן את אומץ הלב
לשנות דברים שביכולתי.
אנא תן לי את החוכמה
להבחין בין אלה לאלה.

הצעות לשיח על השיר בהיבט התוכני , הסמנטי והרטורי

פעילות לשונית על השיר

- **קריאה בקול** בהתאם לנסיבות השיח- הבחנה בסוגה של הטקסט.
- פנייה אישית אל האל : אנא אלי, בראשית כל בית .
- המילה אנא- מילת בקשה תחנונים. מה בינה לבין "בבקשה" ?
- פעלים בציווי- פניה אל האל – עשה, תן...
- שימוש בניגודיות כדי להבליט את הבקשה :
במקום שבו עלבון – סליחה...

בבית א' - ניגודיות בשמות עצם

עלבון – סליחה

חושך – אור

עצב- שמחה

שנאה- אהבה

בבית ב' - ניגודיות במשמעות הבניין של פועל, במצב הדובר (פעיל / סביל)

מנוחם- מנחם

מובן- מבין

אוהב- אהוב

בית ג' – בקשה לתכונות דומיננטיות לפעילות חיובית :

חוכמה, אומץ לב, שלוה.

אם היינו רוצים להמשיך בדגם של הניגודיות מצאו מילים מנוגדות לשלוה, אומץ לב, חוכמה.

לשלוח למילון " מילה המילה" ולהדגים את עושר השפה באמצעות הנרדפות.

להראות כיצד ניגודיות או נרדפות מעשירים את השפה ומרחיבים את אוצר המילים.

- חזרה על המשפט- עשה אותי כלי לשליחותך.

- השוואה עם תפילות אחרות- מה משותף בתוכן התפילה?

- מה משותף מבחינה לשונית ?

משימת כתיבה: לבקש מהתלמידים לחבר בית נוסף לשיר מנקודת מבט אישית

ולנסות לשמור על המבנה של השיר.

פעילות דומה ניתן לפתח באמצעות 2 קטעי התפילה ממחזור ראש השנה.

להמחיש את נושא הנרדפות, משלב השפה, החזרות המשלימות ועוד.

מתוך תפילת ראש השנה לשחרית ולמנחה

”שים שלום, טובה וברכה, חיים חן וחסד ורחמים, עלינו ועל כל עם ישראל עמך.
ברכנו אבינו, כולנו כאחד יחד באור פניך, כי באור פניך, כי באור פניך נתת לנו, ה' אלוהינו, תורת חיים, ואהבת חסד, וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלוש.
וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך, ברוב עוז ושלוש. בספר חיים, ברכה ושלוש, ופרנסה טובה, וגזרות טובות, ישועות ונחמות. ניזכר וניכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל, לחיים טובים ולשלוש. ברוך אתה ה' המברך את עמו ישראל בשלוש”.

מברכות החג על מאכלים מסורתיים

”יהי רצון מלפניך, ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה”.
”יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב”.
”יהי רצון מלפניך, ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו שתרבה זכויותינו כרימון”.

הצעות לפעילות:

טיפול באוצר המילים
שימוש מושכל במילון
קריאה קולית בהתאם לנסיבות השיח
המרה לשפת ימינו
משלבי השפה, יחסים בין מילים

סתיו יהודי

מילים: אברהם חלפי, (1 במרץ 1904 – 8 ביוני 1980)
לחן: יוני רכטר, זמר: אריק איינשטיין

סתיו יהודי בארץ אבותי

שולח בי

רמזי אלול.

כבר משתגעות בי קצת

הציפורים הקטנטנות שורקות העצב

של יום הכיפורים.

אז יתקע בשופרות לפתוח שערי שמיים.

ופנים יהודיות מן הגולה

בְּאַפְרָר נִוְגָה

ירחפו לפני כסא אדון עולם.

ובקשות ותחנונים וניצוצות הרבה

בעומק עיניהן.

© כל הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם <http://www.acum.org.il>.

שיח מקדים לפני קריאת השיר

לפנינו שיר הנקרא "סתיו יהודי" נכתב ע"י אברהם חלפי.
סתיו- אחת מעונות השנה חלק ממחזוריות השנה – מהם מאפייניו של הסתיו?
האם יש סתיו יהודי?

❖ קריאת השיר בקול ע"י המורה

1. האם ההשערות הקודמות התאמתו בעקבות קריאת השיר?
2. מהם רמזי אלול המוזכרים בשיר?
3. האווירה העולה מן השיר היא אווירה מעט נוגה, מעט אפרורית – האזינו לשיר שהולחן ע"י יוני רכטר ומושר ע"י הזמר אריק איינשטיין.
באיזו מידה המוסיקה מוסיפה לאווירה הנוגה של השיר? האם היא תורמת למשמעותו או לא?
4. באילו אמצעים לשוניים בחר הכותב כדי להמחיש בפנינו את אוירת הסתיו הייחודית לסתיו היהודי ?

❖ קריאה בקול של השיר ע"י התלמיד

לאחר הבנת משמעותו והקפדה על תקשורתיות נכונה, התאמה בין עוצמת הקול לתוכן, הנגנה נכונה מותאמת לאווירה ולהקשר הנסיבתי של השיר.

❖ לדיון:

האם אתם מסכימים עם נקודת המבט של כותב השיר על הסתיו?
האם הייתם בוחרים לשנות את שם השיר ל"סתיו ישראלי" מה יהיו ההבדלים בין השירים?
האם הסתיו הישראלי נוגה כמו הסתיו היהודי?

❖ שאלות לשון:

הצירוף "סתיו יהודי" הוא צירוף של _____, לעומתו הצירוף "שערי שמים" הוא צירוף של _____.
השיר פותח בנימה מאוד אישית בשני הבתים הראשונים ועובר בבתים האחרונים להכללה רחבה יותר- מהי המילה הממחישה זאת בבתים הראשונים? _____
מה תפקידה? _____
ו"בְּקִשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים וְנִיצוּצוֹת הַרְבֵּה בְּעוֹמֵק עֵינֵיהֶן" – למי מתייחסת המילה "עֵינֵיהֶן" _____

היחס בין המילים בקשות ותחנונים הוא יחס של _____

בשיר קשרים המקדמים את ארגון השיר ברצף של זמן והם: _____

מה ההבדל בין אפרפר לאפור? _____

כתבו דוגמה לצבעים במבנה דומה של המילה _____

המלצה:

לצרף ניגונים יהודיים בעלי אווירה דומה, פיוטים וסליחות וגם יצירת אומנות כמו יהודים מתפללים בבית הכנסת ביום הכיפורים, אך אפשר גם ציורי נוף סתווי.

יהודים מתפללים בבית הכנסת ביום הכיפורים
[מאוריצי גוטליב 1878](#) ,
שמן על בד 192×245 ס"מ,
[מוזיאון תל אביב לאמנות](#), [תל אביב-יפו](#)

סִלְחוּ לִי כְּבֹר עֲכָשׁוּ, שְׁלֹשֶׁה חֲדָשִׁים
לְפָנַי יָמֵי הַסְּלִיחָה הַנּוֹרָאִים.
אֲנִי חוֹשֵׁשׁ שְׁלֹא אֲגִיעַ.
אֲנִי מְפַזֵּר אֶת יוֹם הַכִּיפּוּר עַל פְּנֵי כָּל הַשָּׁנָה.

עֲנֵבִים בְּשֵׁלִים בְּעוֹנֵתָם.
אֵךְ אֵיךְ יִבְשִׁילוּ חֲטָאִים וְכִפְרָתָם בְּיוֹם אֶחָד?

שירו של יהודה עמיחי עוסק במהותה של הסליחה ובשאלה האם באמת ביום אחד ניתן לסלוח ולכפר על כל החטאים. ניתן למזג את הרעיון של השיר עם הרעיון במאמר של דניאל הרטמן " זמן להתחדשות" בכיתות הגבוהות.

קריאה בקול מותאמת ומוטעמת של השיר, הערכת הקריאה ומידת התקשורתיות

גם כאן כמו ב"סתיו יהודי" השיר פותח בנימה מאוד אישית ומסיים בהכללה, באיזו תובנה כללית פילוסופית יותר. אתרו בשיר את החלוקה הזו ובאילו אמצעים לשוניים היא נוצרה להבהרת הקשר בין תוכן צורה ומשמעות. השיר מסתיים בשאלה- מדוע לדעתכם? מהי מטרתה?

לדיון:

הדובר מבקש זמן ארוך יותר לתהליך בקשת הסליחה, חשבון נפש יש לעשות במהלך השנה כולה, בקשת הסליחה היא תהליך של שיח פנימי מתמשך. מה דעתכם על כך? האם אתם מסכימים עם עמדתו של הדובר בשיר? הצגת העמדות השונות, ההבדלים בין העמדות השונות, התייחסות מודעת ל"מבנה ההשתתפות" ללקיחת התורות בדיון, למבעי ההסכמה ואי ההסכמה ולהתייחסות ההדדית.

בהקשר הלשוני

איפיון הפעלים וזמניהם - הקשר לכך עם הרעיון של השיר
בשיר דוגמה לפועל בעבר, בהווה, בעתיד ובציווי – הקשר בין זמני הפועל
והמשמעות.

... וְכִפְרְתֶם בְּיוֹם אֶחָד? כיצד נמצא במילון את משמעות המילה וְכִפְרְתֶם?

הפקת מידע מהמילון בערך "כפרה" בערך "סליחה"
הרחבת אוצר המילים באמצעות מילים נרדפות.
דרכי ההגדרה המילונית – הגדרה קלאסית או ע"י נרדפות או ניגודיות.

אסיף

מילים: איתמר פרת

לחן: נעמי שמר

<http://www.youtube.com/watch?v=oghUe2u0vxQ>

אסוף את המעשים
את המילים והאותות
כמו יבול ברכה כְּבֵד מְשֹׁאת.

אסוף את הפריחה
אשר גְּמְלָה לְזָכְרוֹנוֹת
של קיץ שחלף בטרם עת.

אסוף את כל מראות פניה היפים
כמו את הפרי ואת הבר.
האדמה היא אפורה מתחת לשלפים
ואין לה עוד לתת לך דבר.

ואין יותר גבעול חולם על שיבולתו
ואין יותר נדרי ואסרי
רק הבטחת הרוח כי הגשם בעיתו
עוד יחונן את עפרה בתום תשרי.

אסיף – סיפורו של שיר (ד"ר איתי פלאות)

מילים: איתמר פרת, לחן: נעמי שמר, ביצוע: נעמי שמר,

סיפר לי רמי ארצמן מחבורת הזמר "מראש ההר" במועצה האזורית שומרון: במסגרת המקהלה בה אני שר, אנו שרים את השיר הנפלא שכתב איתמר פרת. את השיר הוא כתב לזכר אחותו, תרצה פרת-רבינוביץ מקיבוץ חצרים שנהרגה בתאונת דרכים עת רכבה על אופניה בשנת 1976.

בדברי ההנחיה שלי אני מוסיף שהשיר הוא "עונתי", כלומר: לעולם ישמיעו אותו בתדירות גבוהה בין ראש השנה לסוכות, שהוא חג האסיף. ביחוד הודות לשורה: "ואין יותר נדרי ואסרי", הלקוחה מתפילת "כל נדרי" של ערב יום הכיפורים, יושמע השיר יותר פעמים סמוך ליום כיפור.

אך למעשה התכוון המשורר לבכות את אחותו. היטב קלעה נעמי שמר כשחיברה מנגינה עצובה לשיר זה. אילו היה זה שיר על חג האסיף, המנגינה היתה עליזה ושמחה, כפי שנאמר: "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו". המנגינה הנוגה מכניסה את השומע לתוך עצבות שאותה רצה המשורר לומר בשירו.

דברי רמי ארצמן, חבורת הזמר "מראש-ההר", "המועצה האזורית שומרון.

ווידוי אישי

הסיפור האישי שמאחורי השיר התגלה לי רק בבואי לעבד את השיר לפעילות אוריינית בכיתה ולפתע ביקשתי לעצור ולא לטפל בו אלא במשמעות של הבית הראשון:

אסוף את המעשים

את המילים והאותות

כמו יבול ברכה כְּבֹד מְשֵׁאת.

הצעה לקיים דיון על "פעולת האסיף" שאנו נקראים לעשות בעת של חשבון נפש, בעת סיומה של שנה ותחילתה של חדשה, בעת ההתבוננות פנימה במעשינו ובמה שצברנו כדי להסתכל אל הבאות. ואולי לתת משימת כתיבה של "ווידוי אישי" שכל אחד יאסוף באמצעותו את המעשים, את המילים והאותות האישיים שלו ואולי יפתח את ליבו בדוגמאות ממעשיו, בחוויות, במחשבות, בהבטחות או הצהרות. השיר מקסים, המנגינה נוגעת ללב ורגישה מאוד, לא הייתי מוותרת עליו אך עושה בו שימוש להבעה אישית ולא לניתוח מעמיק אורייני.

ימים נוראים: זמן להתחדשות

גל לכך. אנו כבולים בקיבעון ובבינוניות משום שאנו מאמינים שהעבר שולט בנו ומגדיר הן את ההווה והן את העתיד.

המושג כפרה יכול לשמש בעל ברית לקיבעון זה, אבל הוא יכול להיות גם מנוף להשתחרר מהקיבעון, מנוף לחירות אמיתית.

אדם הזוכה לכפרה יכול לבזוז את החסר המרענן לו בכך שיחזור על טעויות העבר (וימתין למחילה ביום כיפור הבא) או להשתמש בכפרה כדי לבסס בחייו את האמונה שהעבר אינו מגדיר בהכרח את מה ומי שנהיה בעתיד. אדם הזוכה לכפרה מקבל הזדמנות לעצב מחדש את חייו. השאלה הגורלית היא אם הוא ינצל הזדמנות זו או יסתפק בכפרה כתכלית בפני עצמה.

חז"ל הבינו את האתגר והסכנה הסמונים ברעיון הכפרה, ועל כן פסקו שיום הכיפורים מכפר רק כשהוא מלווה בתשובה (יומא ח', ט').

הימים הם אכן נוראים משום שהם ימים של דין וחשבון, לא רק של האלוהים אלא בעיקר שלנו עם עצמנו. ריץ וחשבון זה מחייב אותנו לא להסתפק בתחושת הנוראות אלא לפעול ולכוון את חיינו בדרך חדשה.

כדי לעשות זאת, עלינו לא רק להתפלל אלא להפנים ביטוי מרכזי אחר הממלא תפקיד מרכזי בימים הנוראים – "חטאנו". תפקיד הוידוי "על חטא" אינו להסיד את החטא מעיני האלוהים, אלא להציגו אל מול עינינו. רק אדם המכיר במגבלותיו ומשיל מעליו את אצטלת הצדיקות מכיר בצורך לשנות את דרכו.

לא פשוט להיות יהודי, משום שאנו מצויים לחתור למצוינות, ולראות בחיים של בינוניות ניגוד לזהותנו. איננו יכולים להרשות לעצמנו את המותרות של כפרה כמחילה בלבד. עלינו להתבונן בכל היבט של הווייתנו, מהחיצוני לפנימי, ולאנוג את עצמנו בחשיבה מחדשת.

עלינו להתחבר מחדש לערכים ולאיריאליים שלנו ולמצוא דרכים חדשות לאפשר להם להנחות את חיינו האישיים ואת מריניותנו הציבורית. מי ייתן והימים הנוראיים יהפכו לנכס תרבותי ועוגן מוסרי להתחדשות עצמו.

מי ייתן ונאמין באמת ביכולתנו להתחדש ושאינו מונה זו תרדבן אותנו להעז לחלוט ולפעול.

ש המאמינים שמטרתו של יום הכיפורים, כפי שששתמע משמו, מתמצה בכפרה על עונותינו ובעיצוב והעמדה מחדש של מעמדנו מול האלוהים. הימים האלה הם ימים נוראים משום שבהם גורלנו מונח על הכף – מי יחיה ומי ימות. כדי לזכות בכפרה אנו צמים, מתפללים ומבקשים סליחה. הבעיה בתפיסה זו שהיא אינה רודשת מאיתנו רבה. במקום לפעול לשינוי התנהגותנו, אנו מסתפקים בחיפוש אחר כפרה. שנה באה ושנה הולכת והכל נשאר כפי שהיה.

יש הרבה ידאה בימים הנוראים, אך אין מעשים רבים. במקום להיות מנוף לשינוי, הימים הנוראים מקבעים את הקיים תחת המטרייה של כפרה. מי-לוחיו הלוועגות של ישעיהו נגר בני דורו, אשר התאונו בפני אלוהים: "למה צמנו ולא ראית, עינינו נפשנו ולא תרע" וישעיהו ג'ג, ממשיכות להדהד ולקבל משמעות בדורנו.

יום הכיפורים לא אמור לשמש רק למחילה על העבר ואיפוס מחדש, אלא לאמונה מלאה ביכולת להשתנות בעתיד

מה הסיבה לכשל מתמשך זהו רומני שהסיבה טמונה בכך שלרעיון הכפרה יש שתי משמעויות. לצד ערי, אנו נותנים הערפה לקלה יותר. כפרה יכולה לשמש מטרה בפני עצמה או אמצעי להישגה של מטרה אחרת. כמטרה בפני עצמה היא שמה כיעד את שינוי ההשלכות של מעשי העבר, במיוחד ביחסים שבין אדם למקום ולא בשינוי המעשים עצמם. אלוהים הוא המכפר על טעויות העבר ומחוק אותן מהחשבון. יום כיפור הופך למי עין איפוס מחדש של העולם, מעין כפתור את-חול מחדש. הוא מאפשר לאדם להתחיל מאותו מקום, ולהמתין ליום כיפור הבא שיאפשר לו עוד "התחלה חדשה".

מנגה, כפרה יכולה להיות אמצעי שחשיבו תו טמונה רווקא ביכולתו להיות מנוף לשינוי והתחדשות.

אחד המכשולים העיקריים המונעים מהאדם לשנות את מעשיו הוא הקושי להאמין שהוא מסו-

פורסם ב"ישראל יום" 2.10.11 ד' בתשרי תשע"ב

שאלות הבנה:

1. מהי טענתו של הכותב בהקשר למטרתו של יום הכיפורים? (פסקות 1-2)
2. מהן שתי המשמעויות שיש לרעיון הכפרה על פי הכותב ? הסבירו את הסתירה שביניהן.
3. מה ממליץ הכותב לכל אחד מאיתנו בסיום המאמר? הסבירו את המלצתו של הכותב והאם אתם מסכימים עם המלצתו זו?

משימת הבעה:

4. כותב המאמר במאמר מציג מספר רעיונות ערכיים חשובים המעוררים בנו מחשבה פנימית עמוקה והתבוננות פנימה בדרכינו ובמעשינו.
בחרו באחת מן האמירות שאתם תומכים בה ביותר והציגו אותה בלשונכם. הסבירו את האמירה, נמקו את תמיכתם בה ודונו עם כותב המאמר עליה.
א. יום הכיפורים לא אמור לשמש רק למחילה על העבר ואיפוס מחדש, אלא לאמונה מלאה ביכולת להשתנות בעתיד.
ב. עלינו להתבונן בכל היבט של הווייתנו, מהחיצוני לפנימי, ולאתגר את עצמנו בחשיבה מחודשת.
ג. אדם הזוכה לכפרה מקבל הזדמנות לעצב מחדש את חייו .
ד. רק אדם המכיר במגבלותיו ומשיל מעליו את אצטלת הצדיקות (מוריד מעליו את גלימת הצדיקות), מכיר בצורך לשנות את דרכו .

הצגת העמדה האישית בעל פה והיא תשמש גריין לדיון בכיתה בהתאם לכללי הדיון ותאפשר במקביל חשיבה על כתיבה מעמיקה ומנומקת לאור הדעות השונות.

שאלות לשון ואוצר מילים:

1. כתבו מילים נרדפות למילים שלפניכם :
מחילה-
להתבונן-
נכס- (פסקה אחרונה)
ייראה – (שורה ראשונה בפסקה השנייה)
יעד-

2. "מי ייתן והימים הנוראים ייהפכו לנכס תרבותי ועוגן מוסרי להתחדשות עמנו".

במשפט זה צירוף סמיכות אחד _____.

וצירוף של שם עצם ותוארו _____.

את המילה עוונותינו (שורה 3) נמצא במילון בערך: _____

מילה נרדפת לעוונותינו היא: _____

3. בטקסט מופיע סימן המירכאות במספר מקומות. הביאו דוגמה אחת והסבירו את תפקיד המירכאות בדוגמה שבחרתם.

4. "כדי לזכות בכפרה, אנו צמים, מתפללים ומבקשים סליחה".

א. המשפט מתחיל במילת קישור _____ שתפקידה ליצור קשר של

_____.

ובהמשך מילית קישור נוספת _____ שתפקידה: _____.

ב. הקיפו בעיגול את 3 הפעלים שבמשפט. מה משותף להם מבחינת מאפייני הפועל ?

שם הפועל במשפט זה הוא: _____

שם הפעולה מאותו השורש: _____

השורש של המילה "סליחה" הוא: _____

ציינו שם פועל מאותו שורש: _____

5. " מי ייתן ונאמין באמת ביכולתנו להתחדש ושאמונה זו תדרבן אותנו להעז, לחלום ולפעול". הקיפו בעיגול את כל שמות הפועל.

כתבו דוגמה לפועל _____ דוגמה לכינוי רומז _____

דוגמה לשם עצם + כינוי שייכות חבור _____

מתוך תפילת "אבינו מלכנו" הנאמרת בסוף יום הכיפורים לפני תפילת נעילה

"...אבינו מלכנו - שלח רפואה שְלֵמָה לְחֻלֵי עַמְךָ.

אבינו מלכנו - קרע רוע גזר דיננו.

אבינו מלכנו - זכרנו בזיכרון טוב לפניך.

אבינו מלכנו - חתמנו בספר חיים טובים.

אבינו מלכנו - מלא ידינו מברכותיך.

אבינו מלכנו - קבל ברחמים וברצון את תפילתנו.

אבינו מלכנו - פתח שערי שמים לתפילתנו.

אבינו מלכנו - תהא השעה הזאת שעת רחמים וְעֵת רְצוֹן מִלְפָנֶיךָ.

אבינו מלכנו - חננו ועננו, כי אין בנו מעשים.

עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד - וְהוֹשִׁיעֵנו."

אשמנו, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי, העווינו, והרשענו, זדנו, חמסנו, טפלנו שקר,

יעצנו רע, כזבנו, לצנו, מרדנו, ניאצנו, סררנו, עוינו, פשענו, צררנו, קישינו עורף,

רשענו, שחתנו, תעבנו, תעינו, תעתענו.

"וְנִתְּנָן לָנוּ ה' אֱלוֹהֵינוּ בְּאֵהָבָה אֶת יוֹם הַכִּיּוּרִים הַזֶּה, לְמַחִילָה וּלְסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה

וּלְמַחֵל בּוֹ אֶת כָּל עוֹוֹנוֹתֵינוּ מִקָּרָא קֹדֶשׁ לְיִצְיָאת מִצְרַיִם."

מתוך תפילת נעילה

"פתח לנו שער, בעת נעילת שער, כי פנה היום. היום יִפְנֶה, השמש יבוא וְיִפְנֶה, נבואה

שעריך. אנא אֵל נא, שָׂא נא, סלח נא, מְחַל נא, חַמַּל נא, רחם נא, כִּפֵּר נא, כָּבֵשׁ חַטָּא

ועוון."

יְדוּי אִישׁ

שמי: _____ כתה _____

מהו יום הכיפורים שלי? של משפחתי?

מטלה לתלמידים בקבוצות:

לפניכם 4 קטעי תפילה מיום הכיפורים.

שלב ראשון: קריאה עצמית והבנת הנקרא

בחרו באחד מהם והעתיקו אותו למחברתכם.

קראו את הקטע שבחרתם קריאה שקטה. הבינו את מה שבחרתם בעזרת מענה על השאלות הבאות:

א. כתבו במילים שלכם את תוכנו של הקטע.

ב. מה הרעיון המובע בקטע? (התייחסו למוען ולנמען ולנסיבות השיח)

ג. באיזו נימה מובע הרעיון? (בתחינה, בבקשה, בהאשמה, בכאב, בכעס, בביקורת

ד. העתיקו מהקטע מילים נרדפות. מה המשותף להן?

ה. בדקו פירושן של מילים חדשות שהכרת לראשונה בעזרת מילון וכתבו אותן במחברת.

שלב שני: הכנה לקריאה בקול בפני הכיתה

שימו לב לסימני הניקוד, לדגשים ולשוואים.

למדו לקרוא את הקטע בקול רם, אל תבלעו מילים או הברות. הקפידו לקרוא בקול רם, בקצב אחיד וברור ובהנגנה מתאימה לסוג הקטע שבחרתם.

שלב שלישי: הערכת הקריאה בקול

הערכת הקריאה בקול תיעשה על ידי העמיתים בכיתה בהתאם לסעיפים הבאים:

תוכן – האם אפשר להבין את התוכן במהלך הקריאה בקול?

אופן הדיבור – האם קראו במדויק? האם תיקנו במקומות ששגו?

האם יש קשר בין הקול (ההנגנה) לבין תוכן הקטע?

האם הקריאה שוטפת ללא הפסקות?

שפת הגוף – האם היה קשר עין? האם ההבעות התאימו לתוכן?

❖ ניתן להיעזר בטיפים לקריאה בקול בספר מילה טובה מאוד לכיתה ז' עמ' 35

❖ ב"ילקוט הדיגיטאלי" של מט"ח – הבעה בעל פה- קריאה בקול

❖ סרטון – קריאה קולית והערכתה- גב' עדנה יובינר ב"ילקוט הדיגיטאלי "

מחווון להערכת התלמיד הקורא בכיתה – הערכת עמיתים

מה בודקים?	מצוין	טוב מאוד	טוב	לא טוב
קריאה קולחת, ברורה ושוטפת, ללא הפסקות שאינן מתאימות				
קריאה המשקפת את הבנת ההקשר				
פענוח נכון של העיצורים והתנועות, קריאה נכונה של אותיות אהו"י				
התייחסות בקריאה לסימני הפיסוק והבחנה בין משפט חיווי למשפט שאלה				
עוצמת הקול מותאמת לתוכן ולרעיון ומותאמת לנסיבות השיח				
התאמה של שפת הגוף לאירוע				
יצירה של קשר עין עם הכיתה				